

Întărirea spiritului militant și a caracterului aplicativ în cercetarea socială

dr. Ion Drăgan

Directorul Centrului de sociologie

„În fața celor care lucrează în domeniul propagandei, al muncii ideologice și al științelor sociale sau probleme teoretice de mare actualitate, care cer o abordare științifică, temeinic documentată, în lumina concepției noastre revoluționare, în scopul desprinderii unor concluzii de eficiență practică pentru accelerarea progresului multilateral al societății noastre”.*

Congresul educației politice și al culturii socialiste — eveniment de însemnătate istorică în viața partidului și a poporului nostru — a stabilit, în lumina Programului partidului, un adevărat program al muncii ideologice, al educației revoluționare, socialiste a oamenilor muncii din țara noastră, trasind o orientare și o perspectivă clară, definind obiectivele, formele, mijloacele, căile principale de acțiune pentru toți factorii care acționează în cîmpul vieții politico-ideologice, în opera de ridicare a conștiinței socialiste a maselor, de formare a omului nou în patria noastră. Congresul a încununat o întreagă perioadă de abordare în spirit nou a problemelor politico-ideologice și teoretice ale dezvoltării conștiinței socialiste, de eforturi, preocupări și de mari realizări ale partidului nostru, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în direcția elaborării unui program propriu al activității ideologico-educative, corespunzător cerințelor ridicate de procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră și de pregătire a premiselor trecerii la comunism, de elaborare teoretică profund creatoare a problemelor construcției socialiste și ale dezvoltării social-politice mondiale în epoca noastră.

Expunerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul educației politice și al culturii socialiste operă de o inestimabilă valoare politică, ideologică și teoretico-științifică,

* Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România*, prezentată la Congresul educației politice și culturii socialiste, 2 iunie 1976, București, Edit. politică, 1976.

constituie un exemplu de analiză marxistă profund creatoare a problemelor de bază ale edificării societății socialiste, ale evoluției social-politice contemporane, de generalizare teoretică cuprinzătoare și plină de cutezanță revoluționară a tendințelor și orientărilor complexe ce se manifestă în epoca actuală, reprezentind un prețios îndrumar pentru toți cei care lucrează în domeniul vieții ideologice și al științelor sociale. Adoptată în unanimitate de participanții la Congres drept program al întregii activități a partidului și statului nostru, expunerea dezvoltă în mod strălucit pe baza unei analize marxiste creatoare, multilaterale a fenomenelor social-politice și a tendințelor vieții ideologice contemporane, teze de mare însemnătate ale marxism-leninismului, îmbogățind ideile programatice ale Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 și ale Congresului al XI-lea al partidului în domeniul activității politico-ideologice și cultural-educative.

Analiza profundă, principială, în spiritul criticii exigente a situației cercetării din domeniul științelor sociale, orientările tematice stabilite în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, sarcinile noi ce revin acestor științe din hotărârile și documentele Congresului ne obligă la o atentă evaluare și reconsiderare a activității de până acum, la eforturi creatoare susținute pentru a ridica pe o treaptă superioară contribuția științelor sociale, la activitatea teoretico-ideologică a partidului, la soluționarea problemelor practice ale construcției socialiste. Evaluarea activității de cercetare în științele sociale trebuie raportată la două jaloane, subliniate în expunerea secretarului general al partidului — *abordarea creatoare, îndrăznească, competentă și aprofundată a problemelor teoretice ale actualității și elaborarea unor concluzii de eficiență practică pentru opera de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în țara noastră. În acest spirit, ne vom referi în principal la unele aspecte și probleme ale cercetării sociologice care, în virtutea caracterului său pluri și interdisciplinar, îmbracă o problematică foarte largă și diversă, tangentă cu aproape toate științele economico-sociale. Trebuie menționat că în perioada care a precedat Congresul educației politice și al culturii socialiste, numeroase probleme privind valoarea teoretico-ideologică și aplicativă a cercetărilor din științele sociale au format obiectul unor analize temeinice, critice, în cursul dezbaterilor organizate în cadrul Academiei de Științe Sociale și Politice, al instituțiilor de învățământ superior și al institutelor de cercetare integrate în facultăți.*

În evaluarea aportului teoretic și practic al sociologiei și al altor științe sociale, principalul criteriu de referință trebuie să fie măsura în care acestea au servit și servesc, prin conceptele și metodele lor specifice, cantitative și calitative, la investigarea și cunoașterea realităților, proceselor și fenomenelor social-politice din țara noastră, în unitatea și diversitatea lor, măsura în care contribuie la perfecționarea practicii sociale prin ceea ce oferă organelor de conducere ca date sociale sistematice adunate, riguros prelucrate și analizate. Ca și în celelalte științe sociale, contribuția sociologiei trebuie judecată prin raportarea ei la vasta și prodigioasă activitate teoretică, politică și ideologică a partidului, la imensul efort desfășurat de partid pentru înnoirea și continuă perfecționare a societății noastre socialiste, prin măsura în care se înscrie în prospectarea de către partid a dezvoltării societății noastre spre orizonturile comunismului.

Relansarea noii sociologii românești în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R. este rodul și una dintre expresiile semnificative ale spiritului nou, propriu marxismului creator, în care partidul nostru abordează problemele teoretice și practice ale construcției socialiste, pornind ferm în fundamentarea întregii sale politici de la studierea temeinică — pe baza gândirii marxiste — a realităților economice, sociale, politice, culturale ale țării, a tradițiilor naționale, a cerințelor obiective ale practicii construcției socialiste, a legităților obiective ale dezvoltării sociale. Ea se situează, totodată, în contextul măsurilor luate de partid pentru revitalizarea cercetărilor în științele sociale, orientarea mai fermă a acestora spre studiul concret al realităților și cerințelor obiective ale dezvoltării societății noastre, pentru legarea mai strinsă a cercetării de practica edificării societății socialiste.

Orientările și caracteristicile de bază ale activității politice, teoretice și practice a partidului nostru au un puternic impact asupra științelor sociale, inclusiv a sociologiei, îndeosebi sub următoarele laturi: studierea profundă a problemelor reale, a cerințelor dezvoltării vieții economico-sociale, a dinamicii societății, în toată complexitatea ei; reorganizarea și conducerea pe baze științifice, corespunzător exigențelor unei societăți avansate, moderne și eficiente, a tuturor domeniilor și activităților sociale; perfecționarea sistemului de planificare și prognoză a dezvoltării societății noastre, într-o concepție unitară și globală, care prezintă o veritabilă viziune sociologică asupra evoluției vieții economico-sociale a țării; perfecționarea sistemului acțiunii și influențării sociale, în vederea unei mai bune valorificări a resurselor umane în activitatea economică și practică, pe de o parte, iar pe de altă parte, perfecționarea relațiilor sociale și formarea personalității omului societății socialiste și comuniste.

În toate aceste direcții au fost înregistrate unele rezultate pozitive de cercetare desfășurată în sociologie și în celelalte științe sociale. În sociologie, este pozitivă, în primul rând, *orientarea tematică* a multor cercetări spre studierea proceselor și problemelor sociale generate de industrializarea socialistă, modernizarea economiei și a vieții sociale, cum sînt: studiile comparative asupra *procesului de urbanizare* în mai multe zone ale țării; asupra *mobilității sociale*, *schimbării structurii sociale*, *de clasă și socio-profesionale* și *procesul de omogenizare socială*, asupra *integrării sociale și profesionale a forței de muncă industriale*, *participării tineretului la viața social-politică* ș.a. Se poate spune că în tot mai mare măsură, potențialul de cercetare a fost concentrat în direcția studierii și cunoașterii nemijlocite, prin investigații de teren, a unor procese și fenomene majore ale dinamicii noastre sociale și ale perfecționării relațiilor sociale din domeniul activității industriale, agrare, mediului urban și rural, structurii sociale, tineretului, familiei, relațiilor interumane din colectivele de muncă, organizării științifice a muncii, activității culturale de masă, învățămîntului. În acest sens, trebuie subliniate contribuția și eforturile sporite ale Academiei de Științe Sociale și Politice pentru mai bună orientare, planificare și coordonare a cercetării sociologice, ca și în alte științe sociale.

Totuși, în ce privește tematica cercetării persistă neajunsuri importante. O serie de ramuri și domenii importante ale investigației, de mare însemnătate practică, politică, economică și socială, cum sînt sociologia organizării și conducerii sociale, calitatea vieții și ecologia socială, socio-

logia comunicării de masă și a propagandei, sociologia serviciilor sociale ș.a. nu sînt cuprinse în mod corespunzător în activitatea de cercetare sociologică. În tematica cercetării sociologice, problematica activității politico-ideologice, a educației politice și culturale, a procesului formării și dezvoltării conștiinței socialiste, a omului nou, a aplicării în viață a principiilor și normelor eticii și echității socialiste — în sensul evaluării riguroase a modului de desfășurare a tuturor acestor procese psihosociale complexe în cadrul diferitelor colectivități, grupuri și medii sociale — a ocupat un loc nejustificat de redus.

S-au înregistrat unele progrese în întărirea caracterului *aplicativ* al cercetării sociologice, o mare parte a studiilor fiind realizate la comanda organelor de partid și de stat, a unor beneficiari locali (centrale industriale, consilii populare județene sau municipale, unități economice sau social-culturale). A crescut numărul cercetărilor efectuate pe bază de contracte sau convenții încheiate cu ministere, organe centrale de sinteză, consilii populare, centrale și întreprinderi industriale, alte unități și instituții. Spre exemplu, în perioada 1971—1975, contractele de cercetare cu beneficiarii din economie, realizate de Centrul de sociologie, s-au ridicat la suma de 2,5 milioane, sumă desigur mică în raport cu alte sectoare de cercetare, dar totuși semnificativă pentru noua relație dintre o știință socială și practica economico-socială.

În privința cercetărilor cu caracter *nemijlocit aplicativ* pot fi amintite cele în legătură cu *problemele sociale ale forței de muncă industriale și agricole* (integrarea socio-profesională a tineretului, femeilor, migrantilor — de origine rurală, cauzele fluctuației forței de muncă și măsurile de diminuare a acesteia, navetismul și implicațiile lui sociale, relațiile interumane și stilul de conducere într-o serie de colective din industrie, participarea muncitorilor la conducere în unitățile industriale, profesionalizarea forței de muncă în agricultură și căile de stabilizare a tineretului în mediul rural ș.a.); ale *sistemizării teritoriului și localităților, amenajării bazinelor hidrografice, perfecționării relațiilor sociale în agricultura de stat și cooperatistă, factorilor sociali ai zonării producției agricole*. Alte cercetări aplicative au urmărit evaluarea audienței și eficienței mijloacelor de comunicare în masă în special ale radioului și televiziunii, precum și a funcționalității sistemului culturii de masă.

În toate aceste probleme, studiile sociologice — datorită caracterului lor interdisciplinar, capacității lor metodologice de a surprinde și măsura fenomene dintre cele mai complexe care nu pot fi cuprinse în cîmpul de investigație al altor științe sau al statisticii instituționalizate, de a aborda concret, direct, „la teren”, de a analiza și interpreta procesele și relațiile socio-umane care scapă înregistrării altor științe — sînt chemate să acopere importante sectoare ale hărții cunoașterii vieții noastre sociale, în dinamica, tendințele și corelațiile ei cele mai semnificative.

Ca orientare *metodologică* pozitivă se pot remarca *studiile zonale* — cercetări complexe, interdisciplinare. Legat de cercetările aplicative trebuie însă remarcate că se practică și în prezent o serie de anchete minore, descriptive, parcelare, lipsite de rezultate importante atît sub raport științific, cît și practic-aplicativ, aceasta în dauna cercetărilor de *reprezentativitate națională* care ar trebui să ocupe un loc mai important, chiar central, în ansamblul cercetării sociologice și care ar trebui să stea la baza

sintezelor necesare a fi elaborate și puse la dispoziția organelor superioare de decizie.

Pornind de la concluzia subliniată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, după care problemele științelor sociale nu sînt doar probleme de strictă specialitate și de la necesitatea împletirii organice a activității teoretice și practice, în domeniul sociologiei și al științelor politice s-au depus eforturi pentru organizarea cercetării în strînsă legătură cu munca unor organe de partid și de stat, cu participarea efectivă a activiștilor de partid și a specialiștilor din viața practică la realizarea și finalizarea investigațiilor. Fără îndoială însă că s-a realizat numai un început și că vor trebui întărite și multiplicat eforturile pentru extinderea procesului implantării cercetării sociale în activitatea organelor de partid și de stat, pentru legarea mai strînsă a studiilor de necesitățile și cerințele concrete ale muncii acestora, ca factor esențial pentru întărirea forței ideologice, teoretice și a finalităților aplicative ale cercetării sociale.

Numeroase studii și lucrări, pe teme importante din domeniul vieții politice, au fost realizate în științele politice, privind îndeosebi statul socialist și funcțiile sale, dezvoltarea și perfecționarea democrației noastre socialiste, națiunea și rolul ei în epoca contemporană, rolul conducător al Partidului Comunist Român în revoluția și construcția socialistă, implicațiile sociale și politice ale revoluției tehnico-științifice contemporane ș.a.

Raportînd rezultatele cercetării sociale la exigențele generate de practică, de dezvoltarea intensă și continuă perfecționare a societății noastre socialiste, de evoluția rapidă și complexă a vieții internaționale, de confruntările și dezbaterile teoretico-ideologice ce au loc pe plan mondial, este evident că cercetarea în științele sociale, inclusiv în sociologie, se află adeseori — așa cum s-a subliniat la Congres — într-o poziție periferică față de marile solicitări puse de conducerea partidului și statului. Valoarea militant-teoretică și mai ales *eficiența practică* — socială, economică, ideologică și culturală — a cercetărilor sociale continuă să rămînă la noi sub nivelul cerințelor reale ale societății, al obiectivelor și sarcinilor stabilite de partid. O mare parte a studiilor și cercetărilor de sociologie au un caracter *descriptiv și parțial* și din această cauză nu reușesc să fructifice funcțiile esențiale ale unei cunoașteri explicative și autentice aplicative — funcțiile *previzionale și prognostice*, care reprezintă un imperativ și un criteriu esențial pentru cercetarea socială modernă. Se menține astfel un anumit *decalaj* al cercetărilor sociale față de puternicul dinamism al vieții economice, sociale și politice a țării noastre, față de necesitățile reale ale actelor de decizie naționale și locale în domeniul planificării și programării procesului de dezvoltare economico-socială armonioasă a tuturor laturilor societății, față de cerințele procesului de perfecționare continuă a întregului sistem social-politic. Decalaj care nu poate fi depășit decît printr-o mai fermă orientare a cercetării sociale spre valorizarea funcțiilor de diagnoză socială, de previziune și prognoză, spre studiul temeinic al *dinamicii* sociale în toată complexitatea ei, spre descifrarea și identificarea tendințelor obiective noi, încă nemanifestate, ale evoluției vieții sociale, spre elaborarea de *sinteze macrosociologice* care să servească fundamentării acțiunilor, măsurilor și hotărîrilor luate de partid și stat, elaborării programelor de dezvoltare economico-socială a țării.

Aşa cum se subliniază în Expunerea secretarului general al partidului la Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste „O sarcină importantă a activităţii noastre ideologice este intensificarea studierii diferitelor fenomene şi schimbări ce se produc permanent atât în societatea socialistă românească, cât şi în dezvoltarea lumii contemporane. Academia de Ştiinţe Sociale şi Politice, toate institutele de cercetare în domeniul ştiinţelor sociale au îndatorirea de a aborda cu mai multă îndrăzneală, în mod competent şi aprofundat, problemele teoretice actuale şi de perspectivă ale vieţii economico-sociale din patria noastră şi de pe plan mondial.”

În expunere este formulat un adevărat program de obiective şi teme majore care vor trebui să stea în centrul cercetării din ştiinţele economico-sociale, într-o viziune dinamică şi prospectivă: schimbările ce se produc în structura socială a ţării, în relaţiile de producţie şi sociale; rolul claselor în societatea socialistă, raporturile dintre ele, procesul apropierii treptate a claselor şi al dispariţiei deosebirilor esenţiale dintre ele, tendinţa omogenizării sociale şi a formării în perspectivă a societăţii unice a oamenilor muncii; contradicţiile existente în socialism, acţiunea conştientă a partidului şi statului nostru pentru soluţionarea acestora, pentru a împiedica transformarea lor în contradicţii antagoniste; aprofundarea problemelor conducerii ştiinţifice a societăţii, perfecţionarea activităţii de planificare, aşezarea pe baze cât mai echitabile a retribuţiei şi cointerесării materiale a oamenilor muncii; procesul de dezvoltare a democraţiei socialiste, formele de participare a maselor de oameni ai muncii la conducerea tuturor sectoarelor de activitate; finalizarea şi elaborarea unor lucrări teoretice fundamentale, ş.a. Este reluată şi subliniată o precizare deosebit de importantă, anume aceea că aceste teme şi problematica cercetării sociale constituie sarcini şi atribuţii comune ale tuturor celor ce lucrează în domeniul propagandei, al muncii ideologice şi cercetătorilor din ştiinţele economico-sociale, ei formînd cu toţii un front unitar, nemijlocit condus şi îndrumat în permanenţă de către Partidul Comunist Român.

În acest cadru de obiective şi teme fundamentale de cercetare, sociologia — chemată să studieze mai temeinic acţiunea legilor obiective care acţionează în societatea noastră, să elaboreze concluzii teoretice şi practice necesare activităţii de conducere a partidului şi statului nostru — urmează să-şi concentreze, în mai mare măsură, eforturile spre studierea unor probleme ca acestea: dinamica structurii sociale şi socio-profesionale în etapa actuală şi incidentele ei asupra tuturor relaţiilor sociale şi a tuturor domeniilor vieţii sociale, economice, politice şi culturale; modificările care au loc în rîndurile clasei muncitoare în procesul creşterii numerice a acesteia şi al sporirii rolului ei de clasă conducătoare a societăţii noastre socialiste; fenomenele migraţiei şi mobilităţii sociale şi efectele ei asupra relaţiei dintre mediul urban şi rural şi asupra structurii forţei de muncă în principalele ramuri şi sectoare ale economiei naţionale, precum şi stabilirea unor măsuri pentru orientarea, distribuirea şi pregătirea cât mai raţională a forţei de muncă; perfecţionarea relaţiilor sociale şi umane, a stilului de conducere şi a organizării muncii în unităţile economice; dezvoltarea democraţiei muncitoreşti şi modul de funcţionare a formelor şi metodelor de conducere colectivă, de participare nemijlocită a maselor la conducerea diferitelor sectoare de activitate, a vieţii sociale; perfecţionarea sistemului de cointerесare a celor care lucrează în agricultură, profesionalizarea şi

stabilizarea unui procent corespunzător de tineri în mediul rural; modul de aplicare a programului de sistematizare și factorii sociali ai acțiunilor de planificare teritorială; eficiența comparativă a formelor și mijloacelor folosite în educația politică și culturală, în munca de propagandă; analiza comparativă a rolului unităților economice, școlii și instituțiilor culturale în educația politică, cetățenească și morală a tineretului; evaluarea eficienței activității mijloacelor de comunicare în masă; mecanismele sociale și psihologice ale formării și dezvoltării conștiinței socialiste a oamenilor muncii; tendințele de evoluție a comportamentelor de consum ale diferitelor categorii de populație și perfecționarea sistemului serviciilor sociale; evoluția funcțiilor educative, a comportamentului demografic al familiei; orientarea profesională și educarea tineretului prin muncă; studiul fenomenului religios și stabilirea unor forme și mijloace eficiente de educare materialist-științifică a tineretului și altor categorii de populație; relațiile morale în diferite colectivități sociale; studii zonale legate de dezvoltarea complexă, economico-socială, a județelor și localităților etc. În lumina programului politico-ideologic al partidului, o atenție mai mare va fi acordată cercetării sociologice a formelor și mijloacelor propagandei politice, cercetare menită să contribuie la activitatea partidului de perfecționare, pe baze științifice, a educației politico-ideologice a tuturor oamenilor muncii.

Pentru realizarea în condiții corespunzătoare a unei astfel de problematice și mai ales pentru elaborarea unor sinteze cu valoare aplicativă reală, este necesar să fie depășite unele atitudini și situații manifestate până în prezent, cum ar fi: tendința de dispersare a forțelor de cercetare spre teme nesemnificative; eșantionarea necorespunzătoare a populației studiate și utilizarea unor tehnici nerelevante de cercetare; concepția unor cercetători după care valorificarea investigațiilor se reduce la publicării și de aici neglijarea sarcinilor practic-aplicative, care sînt prioritare în cazul unei cercetări sociologice instituționalizate.

Amplificarea cercetării sociologice și îmbunătățirea statutului acesteia în diferitele compartimente ale societății constituie o necesitate a afirmării revoluției științifico-tehnice ca trăsătură definitorie a actualului cincinal, proces care trebuie să cuprindă deopotrivă îmbinarea cu producția atât a științelor naturii și tehnologice, cît și a celor sociale. O economie modernă, edificată pe bazele tehnologice oferite de revoluția științifico-tehnică presupune, pe lîngă un înalt nivel tehnic, o organizare superioară, științifică a muncii, o pregătire și o utilizare cît mai rațională a resurselor umane, stimularea cît mai bună a motivației economice și psihosociale a muncii, direcție în care cercetarea sociologică își poate aduce contribuția împreună cu alte științe sociale.

Se cere, de asemenea, dezvoltată cercetarea *pluri* și *interdisciplinară* — proprie sociologiei prin chiar esența acestei științe — prin unirea eforturilor economiștilor, sociologilor, filozofilor, politologilor și altor specialiști, mai ales în studierea temelor de însemnătate majoră, a principalelor probleme care stau în fața științelor sociale. Este necesară, totodată, perfecționarea și modernizarea *metodologiei* cercetării sociale.

În privința *valorificării* cercetărilor este necesar să se situeze pe primul plan întocmirea unor *sinteze macrosociologice* asupra principalelor fenomene sociale studiate, sinteze care să cuprindă atât generalizări teoretice, cât și o diagnoză a acestor fenomene și un sistem coerent de propuneri pentru eliminarea situațiilor disfuncționale și îmbunătățirea activității în domeniile respective. Trebuie menționat, în acest sens, că recent unele colective ale Centrului de sociologie au contribuit și participă în continuare la pregătirea unor asemenea sinteze privind profesionalizarea forței de muncă tinere din mediul rural și stabilizarea unei părți a acesteia în agricultură; posibilitățile de reducere a săptămânii de muncă și implicațiile sale asupra serviciilor sociale; evoluția funcțiilor familiei și a comportamentului demografic al populației; analiza sociologică a cauzelor și condițiilor comportamentelor delicvente și măsurile de prevenire a acestora.

O sociologie cu valoare aplicativă cere ca în aceste sinteze și în rapoartele de cercetare să se acorde o mai mare atenție — chiar un spațiu mai amplu — fundamentării și elaborării concluziilor, soluțiilor și propunerilor cu caracter practic, calculului economic și social al variantelor și opțiunilor posibile, precum și găsirii unor modalități de participare mai activă a cercetătorilor la finalizarea studiilor și investigațiilor întreprinse.

În cercetarea socială este necesară găsirea unor mecanisme și forme mai eficiente de legătură și corelare între unitățile de cercetare și beneficiari, de realizare a unui dialog permanent — de la elaborarea proiectelor de cercetare pînă la finalizarea practică a studiilor — între cercetători și organizațiile economice-sociale.

Pe lângă acestea, întărirea funcțiilor practice ale sociologiei în societatea noastră presupune angajarea mai fermă și mai directă a cercetării sociale în câteva direcții însemnate de *integrare efectivă* a acesteia cu practica socială: *a.* participarea cercetătorilor la *fundamentarea și elaborarea planului național unic și a programelor naționale* de dezvoltare a activității economice și sociale (cum sînt cele din domeniul agriculturii, demografiei, pregătirii și calificării forței de muncă, sănătății publice, serviciilor sociale și aprovizionării populației ș.a.), care ocupă un loc important în eforturile partidului și statului de a asigura o evoluție armonioasă, echilibrată a tuturor domeniilor vieții sociale și economice, direcție în care prezența sociologiei a fost pînă în prezent nesemnificativă; *b.* participarea la pregătirea și evaluarea *experimentărilor sociale*, în care cercetarea socială poate fi antrenată cu folos alături de practicieni și specialiști în științele economice și sociale; *c.* dezvoltarea și în țara noastră a *cercetărilor evaluative* — destinate special măsurării efectelor economice și sociale ale diferitelor variante experimentale — ar putea constitui o contribuție utilă a sociologiei și altor științe sociale la validarea științifică a experimentărilor efectuate în diferite sectoare. Se impune realizarea unor forme de legătură directă a cercetării, mai ales la nivel național, cu organele și instituțiile de decizie (legătură realizată deja, cu rezultate fructuoase, cu numeroase comitete județene de partid și consilii populare județene).

Reglementarea statutului profesiei de sociolog ar fi de natură să îmbunătățească activitatea sociologilor care lucrează în economie, în instituții și organizații politico-administrative, în cadrul serviciilor sociale, dar mai ales în centrale și mari întreprinderi industriale, să întărească rolul activ al sociologiei în activitatea practică, în munca politică și

ideologică desfășurată sub conducerea partidului, în eforturile de perfecționare a relațiilor sociale, a organizării și conducerii activității în domeniile respective.

Integrarea tot mai eficientă a cercetătorilor din științele sociale în activitatea practică, în munca desfășurată de compartimentele de studii și proiectare ale organelor de decizie, de organele colective de conducere ale unităților economice și sociale, la diferitele nivele ale organizării și conducerii vieții sociale, împletirea tot mai strinsă a cercetării cu viața și practica socială, unirea eforturilor cercetătorilor cu cele ale activiștilor și specialiștilor din producție, vor spori contribuția activă a sociologiei, împreună cu a celorlalte științe sociale, la eforturile generale de ridicare a nivelului calitativ al activității economico-sociale, de valorificare mai înaltă a resurselor umane și materiale, la optimizarea funcționării mecanismelor sociale, la integrarea colectivităților și perfecționarea relațiilor sociale, corespunzător cu obiectivele și direcțiile stabilite în Programul partidului.